

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De Minister van Justitie,
Dr. E.H.M. Hirsch Ballin
D.t.v. mw. mr. H.M.J. Ezendam
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 46
www.rechtspraak.nl

datum 3 november 2008
van Ontwikkeling
contactpersoon J.M. Ruigrok
doorkiesnummer 070 - 361 9875
faxnummer 070 - 361 9746
e-mail j.ruigrok@rechtspraak.nl
kamernummer K3.19
ons kenmerk UIT 13396 ONTW / JR
onderwerp Werklastinschatting wetsvoorstel Versterking positie slachtoffers
(30 143)

Geachte heer Hirsch Ballin,

Het wetsvoorstel Versterking van de positie van het slachtoffer in het strafproces met nummer 30 143 (het "Wetsvoorstel") inclusief amendementen, kent voor de rechtspraak een verzwaring van de werklast. Met deze brief wil ik u graag op de hoogte stellen van de werklastinschatting die de Raad voor de rechtspraak heeft gemaakt.

De inschatting is gebaseerd op meerdere bronnen. Het onderzoeksbureau Significant doet in opdracht van uw Ministerie, en in samenwerking met betrokken ketenpartners, een onderzoek naar de effecten van het Wetsvoorstel voor de ketenpartners. Ook de Raad voor de rechtspraak heeft meegewerkt aan dit rapport. Hieruit komen veel cijfers naar voren waarop de inschatting van de Raad is gebaseerd. Daarnaast zijn voor de rechtspraak-specifieke cijfers inlichtingen ingewonnen bij strafrechters.

Bewerkelijkheid

De bewerkelijkheid van zaken zal door het Wetsvoorstel toenemen:

- Verwacht wordt dat het aantal civiele voegingen in strafzaken zal toenemen. De slachtoffers/benadeelden zullen door het Openbaar Ministerie gewezen worden op het feit dat zij ter zitting een civiele vordering kunnen indienen en worden door het Openbaar Ministerie opgeroepen voor de zitting. De slachtoffers/benadeelden kunnen hun civiele vordering tot op dag van de zitting indienen. Verder zijn de mogelijkheden tot voeging ad informandum verruimd. Daarnaast zal een voorschotregeling, zoals in het Wetsvoorstel is voorgenomen, het aantal ingediende civiele vorderingen hoger maken omdat het slachtoffer/de benadeelde grotere kans heeft dat hij/zij gecompenseerd wordt. In totaal is de verwachting dat er door de Rechtspraak na ingang van de wet 10000 extra civiele vorderingen zullen moeten worden behandeld in 2009, oplopend naar 15000 extra civiele vorderingen in 2014.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 3 november 2008
kenmerk UIT 13396 ONTW / JR
pagina 2 van 4

- Een deel van de slachtoffers die een civiele voeging indienen, zal zich doen bijstaan door een tolk en/of advocaat waardoor de zittingsduur toeneemt.
- Wanneer ouders van minderjarigen niet vrijwillig verschijnen, moet de rechter de zaak aanhouden en een bevel tot medebrenging ten aanzien van de niet verschenen ouders uitvaardigen. Aanhouden van zaken brengt voor de Rechtspraak kosten met zich. Ook zullen de in de (tweede) zitting aanwezige ouders spreektijd krijgen. Het percentage jeugdzittingen waarbij geen van de ouders aanwezig is, wordt door strafrechters geschat op 25% in eerste lijn, en 40% in tweede lijn. Bij een groot gedeelte is slechts 1 ouder aanwezig. Deze percentages worden gehanteerd als aanhoudingspercentages. Enerzijds zal het feit dat er verplichting heerst zodanig werken dat er meer ouders komen. Anderzijds zijn deze percentages gebaseerd op de aanwezigheid van in ieder geval 1 ouder, terwijl het wetsvoorstel er op toeziet dat beide ouders aanwezig zijn. Verder is gerekend met de veronderstelling dat in de situaties waarbij 1 van de ouders/verzorgers middels bevel medebrenging bij de tweede zitting aanwezig is maar de andere ouder niet is op komen dagen, en in geval dat bevel medebrenging mislukt, de zitting alsnog doorgang heeft.
- In zaken met verdachten van onder de 14 jaar, kan het slachtoffer een civiele vordering indienen tegen de ouders van de verdachte. De ouders kunnen zich doen bijstaan door een raadsman.
- Veroordeelden tegen wie een civiele vordering is ingesteld, gaan vaker in hoger beroep. Het beroepspercentage in zaken zonder civiele vorderingen ligt op 10%, terwijl het beroepspercentage in zaken met vordering op 16% ligt. Door de toename van het aantal zaken met civiele vorderingen zullen er meer veroordeelden en slachtoffers in beroep gaan en zullen er meer zaken instromen bij de gerechtshoven.
- Er zullen meer klachten over het niet vervolgen (art. 12 Sv) worden ingediend door slachtoffers die een civiele vordering in willen dienen. Daarnaast kunnen slachtoffers het oneens zijn met de beslissing van het OM het slachtoffer inzicht te verschaffen in processtukken. Ook kunnen zij het oneens zijn met de beslissing van het OM de door het slachtoffer aangeleverde stukken niet in het dossier op te nemen. Hierdoor komt een gering aantal extra zaken (180) bij de rechtspraak binnen.

Aantallen zaken

De gevolgen van voormelde regels voor de Rechtspraak zijn becijferd in eerste aanleg en hoger beroep. De stijging in aantal zaken is beperkt. Het aantal zaken in eerste aanleg blijft ongewijzigd na invoering van het Wetsvoorstel. Bij de hoven zullen enkele extra zaken instromen, op gronden als hiervoor uiteengezet. Onderstaande tabel toont per jaar voor de eerstvolgende zes jaar na inwerkingtreding de verwachte extra instroom aan zaken door het Wetsvoorstel.

Tabel extra instroom hoven door Wetsvoorstel

	<i>jaar 1</i>	<i>jaar 2</i>	<i>jaar 3</i>	<i>jaar 4</i>	<i>jaar 5</i>	<i>jaar 6</i>
Hoven	630	672	714	756	798	840

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 3 november 2008
kenmerk UIT 13396 ONTW / JR
pagina 3 van 4

Kosten door extra zaken en toegenomen bewerkelijkheid

De extra kosten die de Raad inschat schuilen met name in de werklust en de zaakszwaarte die door de Wetswijziging optreden. Omdat onzeker is of het amendement betreffende verplichte aanwezigheid van ouders tot de hiervoor weergegeven werklustverzwaring zal leiden, zijn er twee scenario's met kosten opgesteld. Eén waarbij rekening is gehouden met verplichte aanwezigheid van ouders zonder rechterlijke vrijheid tot afwijken, en één waarbij die rechterlijke vrijheid wel is verondersteld. De veronderstelling bij dit laatste scenario is dat in de gevallen waarbij (één van de) ouders niet aanwezig zijn, de rechter gemiddeld in 40% van deze zaken aanhoudt. Het aanhoudingspercentage in eerste aanleg wordt daarmee 10% van het totale aantal zaken en in tweede aanleg 16% van het totale aantal zaken.

Tabel kostenberekening Wetsvoorstel met verplichte aanwezigheid ouders

	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	jaar 6
Extra producten hof	783.059	846.256	899.169	952.076	1.004.969	1.057.862
Werklust rechtbank straf	1.880.137	1.921.318	1.943.208	1.965.124	1.992.455	2.014.320
Werklust hof straf	192.091	202.011	205.462	209.233	213.011	216.798
Gevolgen gemiddelde zaakzwaarte hof straf	385.931	433.943	476.887	476.887	562.762	605.696
Totale kosten	3.241.217	3.403.528	3.524.725	3.603.319	3.773.197	3.894.677

Tabel kostenberekening Wetsvoorstel met verplichte aanwezigheid ouders, maar
afwijkingsmogelijkheid voor rechter

	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	jaar 6
Extra producten hof	783059	846256	899169	952076	1004969	1057862
Werklust rechtbank straf	904505	932962	954839	982195	1004061	1070817
Werklust hof straf	98005	104451	108072	119660	115341	118454
Gevolgen gemiddelde zaakzwaarte hof straf	385931	433943	476887	519828	562762	605696
Totale kosten	2171499	2317613	2438967	2573759	2687133	2852830

De kosten in het scenario dat rekening houdt met verplichte aanwezigheid van ouders worden door de Raad in 2009 (jaar 1) geschat op 3.241.217 euro, oplopend naar 3.894.677 euro vanaf 2014 (jaar 6).

De kosten in het scenario dat rekening houdt met verplichte aanwezigheid van ouders met een afwijkingsbevoegdheid voor de rechter, worden door de Raad geschat op 2.171.499 euro in 2009, oplopend naar 2.852.830 euro in 2014.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 3 november 2008
kenmerk UIT 13396 ONTW / JR
pagina 4 van 4

Ten slotte

Indien na het uitbrengen van dit advies het wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

mr. Th. Groeneveld
Lid van de Raad voor de rechtspraak